

EEC-sáttmálin samtyktur

Ein nýggjur sánamillum fiskiveiðisáttmáli millum Føroyar og EEC varð samtyktur týsnáttina. 17 tinglimir atkvøddu fyrri. 2 limir atkvøddu ímóti sáttmálanum.

Uppskotið til sáttmálan varð lagt fyrri tingið mána kvøldið og ynskti landsstýrið, at málið varð avgreitt, áðrenn tingið fór heim aftur.

Vit prenta her álit í lögtingsmáli nr. 26/1980 (vetrarting): Skipan millum Føroyar og EEC um sánamillum fiskirættindini í 1981:

Málið varð lagt fram av landsstýrinum 9. februar 1981 og undir 1. viðgerð sama dag beint í Marknaðarnevndina.

Meirilutin Hilmar Kass, Eli Nolsøe, Jógván Sundstein og Svend Áge Ellefsen mæltir til at samtykkja uppskot landsstýrisins.

Minnilutin (Petur Reinert og Óve Mikkelsen) metir henda sáttmála vera ónýttiligan — bæði av tí, at vit skulu lata av nógv, serliga av botnfiski, sum vit ikki hava ráð at lata nakað av, og av tí at vit fáa ov lítið afturfyrri.

Hesin minniluti kann tí ikki mæla tinginum til at samtykkja uppskot landsstýrisins til samtyktar.

Serstakliga vilja vit mæla frá, at tingið góðtekur, at EEC leggur seg út í reglurnar fyrri fiskivinnu á føroysku landleiðini.

Minnilutin (Atli P. Dam) visir til, at einki er komið fram, sum bendir á, at nóg mikið er roynt fyrri at fáa í lag eina fyrirligskipan, sum loyvið upp afturtøku av fiskiskapinum, meðan samráðst varð um eina endaliga kvotaskipan og

visandi til, at vit í hesum sáttmála mugu bera alt ov stóran niðurskurð í rækjuveiðu eystanfyrri og vestanfyrri í Grønlandi og

visandi til, at eitt rimuligari býti av makrelnøgðini átti at givið Føroyum munandi størri makrelkvotu og

visandi til tær sterku avmarkingarnar, sum liggja í nýggju veiðiregl-

um EEC's (Vestmakrelur bert í VIa og ikki í IV) og visandi til, at lögtingið ikki kann góðtaka upplægging frá EEC mótvegis føroyskari laksaveiðu, sum treyt fyrri at gera sínámillum sáttmála, samtykkir lögtingið fylgjandi

uppskot til samtyktar

Løgtingið biður landsstýrið boða frá til EEC, at sáttmálin ikki nóg væl gongur føroyskum áhugamálinum á mæti, og at landsstýrið tí ynskir upp afturtøku av samráðingunum fyrri at fáa rættað tey ringastu brekini.

Marknaðarnevndin, 10. februar 1981

Hilmar Kass, Eli Nolsøe, Jógván Sundstein, Áge Ellefsen, Atli P. Dam, Petur Reinert og Óve Mikkelsen.

Framhald av síðu 6

hendur. Hvar peningurin skal koma frá, má hann, sum situr í hægsta sessi í landinum sjálvur finna útav.

Nú hevur Pauli Ellefsen sagt fólkatingssessin frá sær til 1. mars 1981. Hvi segði hann ikki sessin frá sær, áðrenn, so at ein maður sat har og røkti tað, hann varð valdur til. Og ikki latið Jákup Lindenskov stríðst fyrri báðar. Jú, tað er ein frágreiðing: Við at biða til 1. mars fær Pauli Ellefsen somikið meira í løn, tí tá eru 4 ár farin. At hann persónliga skal hava mest møgulegt fyrri minst møgulegt, man mangur hava funnið útav. Hjá Paula er ongin samkensla hjá honum, sum situr á berum steinum. Og nær siggja vit nakað alternativ, nú Pauli hevur trýst allar til søis og sjálvur stendur við buktini um báðum endum.

Veljari skrivir lesarabræv í Dimmalættning »Hann skuldi vita tað. Ógvuliga ljótt borið fram. Atli Dam spyr Paula Ellefsen, hvat stóð í

grunnnum lögtingsins 1975 og hvat stóð í 1980. Atli Dam veit, hvat stóð í grunnnum, men tað er fyrri at Føroya fólk skal vita tað, at hann spyr um hetta, tað er tað, eg fái burtur úr hesum fyrri-spurningi.

At enda vil eg fegin minna Paula Ellefsen á, at til næstseinasta lögtingsval helt hann eina stóra »svaðu« til agitation um, hvussu keðiligt tað var fyrri eina mammu, sum mátti arbeiða úti. Tær sluppu ikki burtur úr tí aftur, tí at tað altið komein skatta rokning árið eftir. Hetta vildi Sambandsflokkurin gera nakað við. Hetta vóru vøkur orð, tyktist mær tá.

Nú eri eg sjálv komin í tað støðu, eftir at hava arbeitt úti í fleiri ár og klár hvørjum sítt, at arbeiði mitt ikki er til longur, og tí havi eg onga inntøku longur. Og onki til at gjalda skattarokningina, sum skjótt kemur, við.

Hvat skal eg gera? Tað visir seg ómøgulegt at fáa nakað arbeiði.

Vónsvikin samfelagsborgari

Nú er tað bert ein spurningur nær rækjuskipini skulu leggjast

Felagið Rækjuskip viðgjørði í vikuni nýggja sáttmálan millum Føroya og EEC. Felagið gjørði hesa samtykt:

Á fundi í felagnum Rækjuskip í gjárkvøldið tann 8. februar 1981 varð spurningurin um rækjuveiðu føroyinga í Grønlandi í ár viðgjørdur, aftaná at felagið frá landsstýrinum hevði fingið at vita, at tann kvota, ið føroyingum kann lutast til í ár, eru 600 tons undir Vestur-Grønlandi og 1.200 tons undir Eystur-Grønlandi.

Tað var full semja á fundinum um, at hetta »tilboðið« als ikki kann verða góðtikið.

Tosað varð aftur og fram um, hvussu henda syndarliga nøgd kundi bítast millum tey 15 rækjuskipini. Semja var um ikki at gera nakað endaligt býtið, tá í roynd og veru einki var at býta, men skal tó leggjast afturat, at verður hetta tann endaliga nøgðin vit fáa í ár, roknar felagið við, at tað fer at bera til at fáa limirnar at semjast um eitt býtið.

Tá stóðan hjá rækjuskipinum er so álvarslig,

at tað ber er ein spurningur um nær tey skulu leggjast, halda vit tað vera uppá sitt pláss í stuttum at draga fram, hvat hent er við rækjuveiðuni í Grønlandi seinastu árin.

Fyrstir at veiða rækjur

Tað var í 1969, at føroyingar sum einasta tjóð byrjaðu rækjuveiðu til havis í Grønlandi og vóru ongar aðrar tjóðir umboðaðar í hesum fiskiskapi tey tvey fyrstu árin.

Í 1971 byrjaðu norðmenn og danir so smátt.

Síðani hava føroyingar sum kunnugt bygt ein nútímans flota av rækjuskipum.

Í 1977 var fyrsta árið rækjukvota varð ásett í Grønlandi, og vóru nøgdarnar tá so stórar og fingur føroyingar 12.000 tons í kvotu.

Í 1978 fall kvotan til 8.500 tons og var í 1979

kominn niður í 4.100 tons. Hetta minkar í 1980 niður í 1880 tons og í ár eru vit komnir niður á 600 tons í Vestur-Grønlandi.

Vert er eisini at gera vart við tann stóra mun ið er gjørdur á føroyingum og norðmonnum, hvat rækjuveiðu í Grønlandi viðvíkir.

Í 1980 vingu norðmenn í Vestur-Grønlandi 2.500 tons, og sum royndarfiskiskap í Eystur-Grønlandi fingur teir tillutað onnur 2.500 tons.

Sum nevnt høvdu føroyingar 1980 tons í Vestur-Grønlandi í fjør, og loyvi til royndarfiskiskap í Eystur-Grønlandi uttan avmarkingar.

Aftaná at vit høvdu fiskað góð 3000 tons í Eystur-Grønlandi, fingur vit tillutað 2.000 tons afturat, men hetta hendi so seint á árinum (sept./okt.), at tað var ógjørligt at fiska seinnu nøgdina upp.

Skuldi sama lutfallið verið millum føroyingar og norðmenn í ár, sum í

fjør, skuldu vit átt 752 tons í Vestur-Grønlandi og 6.000 tons í Eystur-Grønlandi, ella tað dupluta av tí sum norðmenn hava fingið tillutað.

Fylgt reglunum

Vit hava loyrt fylgt teimum reglum, sum ásettar hava verið fyrri rækjuveiðu í Grønlandi, og sum landsstýrið minnist, góðkendu vit seinasta summar at taka øll rækjuskipini aftur frá Eystur-Grønlandi við so gott sum ongari freist, hóast at menn vóru samdir um, at vit neyvan vóru lögfrøðisliga bundnir til tað. Hetta hendi eftir grønlandskum kravi, og í staðin fyrri við EEC í ryggjum at halda uppá okkara rættindi í Grønlandi, valdu vit at eftirlíka tí grønlandska kravinum.

Nú tá tað stendur um, annaðhvørt vit skulu missa skipini, ella ikki, hava vit hverki hug ella

råd til at góðkenna framferðina í rækjukvota-býtinum.

Vit eru greiðir yvir, at høvuðsgrundin til at norðmenn verða so væl viðfarnir í Grønlandi í mun til okkum, óiva er tann, at teir hava meira at lata í Norðursjónum (idnaðarfisk til danir).

Vit eru harafturat sannførdur um, at vit ikki hava råd til at lata fisk móti fiski í kvotabýti, men sjálvir halda vit, at vit hava okkurt at visa á sum argument í kravi okkara um at yvirleva.

NATO og Føroyar

Hóast Føroyar okkum kunnugt ongantíð eru vorðnar limur av NATO, eru ikki minni enn 2 NATO-stoðir í Føroyum, ið eftir hvat vit hava skilt, hava reiðiliga stóran týdning fyrri NATO-felagskapin. Vit hava ongantíð kravt og ei heldur fingið nakað afturfyrri hesar stoðir, og halda vit tað fyrri so

vitt vera í lagi.

Kortini mugu vit nú, tá tað stendur um liv hjá okkum, krevja at tey somu lond, sum vit eru við til at verja við hesum NATO-stoðum, halda uppat við at taka lívsgrundarlagið undan okkum.

Vit ynskja ongan pening fyrri NATO-stoðirnar, men bert rættin til at yvirleva, tað vil siga rættin til at fiska.

NATO — EEC — Føroyar

Tað er tí eitt einmælt krav frá okkara felag, at landsstýrið og lögtingið beinanvegin gera EEC greitt, at fáa vit ikki betri sømdir, hvat fiskiskapi í EEC-sjógvi viðvíkir, kemur EEC at fáa álvarslegar trupulleikar við tí partinum av verjuni, sum liggur í Føroyum.

Við hávirðing
Felagið Rækjuskip